

danje vladarice morja, Benetk, nekdanji sloves Padue, slikovitost Florence in lepoto drugih mest je označil v markantnih potezah. Vmes je tudi vpletel podatke o socialnih in zabavnih razmerah, kjer so pač večkrat očitni kontrasti nekdanje divne slave. Pomudil se je posebno še v Rimu, Neapolju, Pompeju in na Vezuvu, kjer je marsikaj sam izkusil ter n. pr. omenil vulkanično erupcijo, pred katero je slučajno sam moral bežati.

Nad vse zanimivo pa je bilo za učitelje, kar je g. nadzornik poročal o nadaljni izobrazbi šoli odraslih. Predstavil nam je statistične in prepričevalne podatke o prosveti v Združenih državah, posebno za mesto Chicago. S koliko vnemo tam ljudstvo čita, s koliko požrtovalnostjo in s kako praktičnimi udobnostmi ustanavljajo ljudske knjižnice ter razširjajo časnike in poljudne knjižice v stotisočih med ljudstvo.

O skioptikonu kot učilu nam je govornik tudi pojasnil, kako je razširjen n. pr. po Francoskem, kjer so že pred leti imela nekatera društva po 40.000 slik na razpolago. — Šola nas vabi na delo, § 120. dokončnega učnega reda nas vzpodbuja na roditeljske večere, pomnožujmo torej za šolo in ljudstvo njih število tudi v našem okraju. —ž—

Štajersko.

Šentlenartsko učiteljsko društvo je imelo letos že dve zborovanji, in sicer 17. februarja in 7. marca obakrat pri Sv. Trojici v Sl. g. z dobro udeležbo.

G. predsednik Jos. Mavrič presrečno pozdravi vse navzoče, posebno pa novo pristopile člane g. I. Kopiča, nadučitelja iz Št. Lenarta v Sl. g., Rez. Schmidlechner od Sv. Antona v Sl. g. in g. Felicito Škerjane od Sv. Jurija v Sl. g. ter konstatira sklepčnost zborovanja.

Nato poroča tovariš Srečko Škerjane o svojem zastopstvu v okrajnem šolskem svetu, kar se je vzelo s priznanjem na znanje.

Blagajnik tovariš Simon Ješovnik je po sklepu prvega zborovanja poravnal „Zavezi“ dolg 30 K, glede „Bundove“ terjatve je pa treba nekatere nejasnosti in krivice v došlem računu spraviti v red, zakaj nekaterim je časnik zaračunjen, ki ga niso dobivali, drugi izkazujejo z recepiši plačan dolg, a „Lehrerbundov“ račun terja. — Blagajnik apeluje na zaostale plačnike, da store svojo dolžnost, ker v društvu imamo enake pravice in enake dolžnosti, v tem bi se blagajnica opomogla. Zato se prekine to poročilo do suščevega zborovanja.

Pri novi volitvi društvenega odbora je nastal ta odbor: predsednik Jakob Kopič, ker je odklonil Ivan Urek izvolitev, namest. Fran Kranje, zapisničarja Jos. Klemenčič in Josipina Wutt, blagajnik Jak. Kovačič, ker tovariš Simon Ješovnik ni več rad opominjeval zanikrnih plačevalcev in je sam prosil, da se naj izbere nov „Eksekutor“.

Izmed predlogov srečna se navede sklep za sestavo kronike, ki jo imajo sestaviti izvoljeni gg. Jos. Mavrič, Simon Ješovnik in H. Berlič.

Tovariša J. Kovačiča predlog za uvedbo vprašalne škrinjice se sprejme.

Iz suščevega zapisnika se posname, da predsednikov namestnik izrazi veselje ob lepem številu zborovalcev, prišedši v tako slabem potu, pozdravi jih najsrčneje, posebno gospo nadučiteljevo Pavlin kot gosta in konstatira sklepčnost zborovanja.

Po rešitvi došlih uradnosti, med katerimi se je več zadev jako zanimivo razvilo in zahtevalo mnogo časa, se razvijajo temeljito sestavljeni letni računi blagajnika S. Ješovnika iz leta 1904 do danes. Njegovemu izvrstnemu gospodarstvu se nam je zahvaliti za lepe prebitke ob koncu vsakega leta, kakor po 14.—, 55.—, 44.— in za leto 1906 pa celo 62.— K. Tovariši, kdo se ne čudi tem lepim prebitkom, ko imamo od 24 precejšnje število neplačujočih udov, kdo ni hvaležen g. blagajniku Ješovniku? Srčna hvala mu z željo: Bog ga živi še mnoga leta!

G. Jos. Mavriča predlog se sprejme, da se zaostali dolgovi od vseh tovarišev izterjajo, kakor tudi g. J. Urekov predlog, kdor se po 2 letnem brezuspešnem opominjevanju ne odzove svoji dolžnosti, se ne smatra več udom.

Društveniki žele, da se njih pravila popolnijo v doglednem času, zato se prosi „Zaveza“ tem potom, da ukrene v to svrhu korak, ki bo vsem bratskim društvom koristen.

Predlog g. Troha, da se k zborovanju vsaka šola pismeno povabi, kakor do lani navadno, se sprejme.

Zaradi poteklega časa g. Troha ni razpravljalo o slovnici in ker je glavni poročevalec g. Klemenčič. „Ali je slovnica opravičena v ljudski šoli“ za hripo ležal, se je sklenilo odložiti za zborovanje 2. majnika v Št. Lenartu v Sl. g. Takrat se bo tudi razpravljalo o Lapajnetovem „Domovinoslovju“ po gospodu F. Šijancu in o kolegialnosti po g. J. Trohi. — Društveniki, vsi na delo k oltarju za domovino!

Končno se odstopivšemu 18 letnemu predsedniku g. Josipu Mavriču, ki je mnogokrat imenitno zastopal društvo, posebno pa povodom imenovanja častnih članov in raznih veselic, se izkazal vrlega govornika, izreče se krepka enoglasno sprejeta zahvala. Bog ga živi še mnoga leta v naši sredini!

Po skromnem obedu nas je g. J. Mavrič kratkočasil s svojim krasnim gramofonom. Hvala mu!

Politiški pregled.

* **Avstrijsko nemško učiteljsvo in državnozbornsko volitve.** „Deutschösterreichischer Lehrerbund“ je izdal ta-le oklic: Avstrijski nemški učitelji so odločeni, da se udeležijo predstoječega volilnega gibanja. Daleč so od tega, da bi precenjali svojo moč, vendar pa so prepričani, da ustvarijo v svoji smotreni skupnosti krog volilcev, ki morajo z njim računati nemški kandidati. Najprej in pred vsem zahteva zedinjeno nemško učiteljsvo, da se od njega podpirani kandidati zavežejo, da sprejmo v državnem zboru boj s klerikalizmom, a ne samo z besedami, ampak tudi z dejanji, in sicer na onih tleh, kjer samo je zmogljiv naš, naše mladine in našega ljudstva dedni sovražnik: v parlamentu. Potem smo pa učitelji nemške krvi in nemškega mišljenja. In zato zahtevamo od svojih poslancev drugič, da se zavežejo, z brezobzirno odločnostjo zastopati pravice nemškega ljudstva v Avstriji. Dolga veriga nemških krajev se je v teku let potopila v slovanskih valovih. Ta pokopališča nemstva govore resno besedo, vžigajo vsakemu Nemcu dolžnost v srce, da se dvigne in zakliče, združen z najboljšimi sinovi svojega ljudstva: „Do tu in ne dalje!“ — Tretjič zahtevamo od vsakega kandidata, da se zaveže, zavzemati se v novem ljudskem zastopstvu, da bodo prejemki učiteljsva izenačeni prejemkom e. kr. državnih uradnikov zadnjih štirih činovnih razredov. Četrto zahtevamo, da obljubijo kandidati, ki računajo na našo podporo, zavzeti se kot poslanci za uvedbo pravičnega disciplinarnega zakona za učiteljsvo. Naposled damo svoj glas in ponudimo svoj vpliv tistim kandidatom, ki se zavežejo, zavzeti se kot zastopniki ljudstva z resno in odločnostjo, da pride učiteljsvo končno do službenega reda. To so zahteve, ki jih predlaga nemško avstrijsko učiteljsvo nemškim državnozbornim kandidatom in ki so obvezne za tiste, ki računajo na njega zaupanje.

* **Češki škofje in volitve.** Praški kardinal Skrbensky in češki škofje so izdali pastirski list, kjer pridušajo volilce, naj volijo le take može, ki bodo proti svobodni šoli in proti razporoki. Tudi na Češkem mora sveta vera služiti politiki!

* **Kulturni boj.** Načelnik češke agrarne stranke, poslanec Prašek je izjavil na volilnem shodu, da je njegova stranka za razporoko. Na zaupnem shodu te stranke so govorili celo o ločitvi cerkve od države. Kakor se kaže, ne bodo pastirski listi čeških škofov zadržali valovja, ki je začelo pluskati proti duhovniški nadvladi.

* **Ogrski šolski zakon.** Naučni odsek poslanske zbornice je zakonski načrt o ljudskem šolstvu še poslabšal, sprejemši nastopne izpremembe: V šolah, ki jih obiskuje vsaj 20 odstotkov madjarskih otrok, je uvesti naučni jezik madjarščino; za šole, v katerih je enkrat uveden madjarski učni jezik, se to stanje ne more več izpremeniti; v ponavljalnih šolah je v uporabi izključno le madjarski jezik kot učni jezik.

* **Madjarska liturgija.** Zastopstvo grško-katoliške občine Mako je enoglasno sklenilo, da bo vbodoče pri službi božji rabilo le madjarski jezik. To je že druga občina v velikovaraždinski grško-katoliški škofiji, ki zahteva narodno liturgijo. Po drugih mestih škofije se poslužujeje romunskega ali pa staroslovenskega jezika. Tudi v skomunkaški in ungvarski škofiji je že več cer-

kvenih občin, ki so uvedle v liturgijo madjarski jezik. Bini tolerira to, ker se boji — razkola.

* **Srbija.** Avstroogrška vlada je poslala srbski vladi noto s pozivom, naj bi se zopet pričela pogajanja zaradi sklepa nove trgovinske pogodbe. Srbska vlada se je odzvala temu pozivu.

* **Bolgarija.** V Borisovem vrtu v Sofiji je neki odpuščen uradnik z revolverjem streljal na štiri bolgarske ministre ki so se izprehajali po vrtu. Ministrski predsednik Petkov je bil zadet v prsi tako, da je kmalo na to izdihnil. Knez Ferdinand se ni udeležil pogreba, kar je zbudilo ogorčenje. Petkov je bil brez vsake izobrazbe, tiran. Umor je bil izvršen iz političkih nagibov.

* **Črnagora.** V črnogorski skupščini je 46 poslancev osnovalo narodno stranko na demokratskem programu. — Vlada je zbornici predložila proračun za leto 1907.: dohodki 2.773.690 K, stroški 2.730.994 K.

Vestnik.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Tomšič Štefan, Blahna Marija, Korošec Ana, Samotorčan Jelica, Tomšič Poldi, Betriani Božidar in Grčar Viktor, vsi iz Ribnice na Dolenjskem; — Leban Anton iz Komna na Goriškem; Kavc Janko in Strel Otilija iz Šmarij pri Ajdovščini; Baš Anton iz Kazelj pri Sezani; Žagar Mijo in Podgornik Katinka iz Klanca v Istri. Hvala lepa! Bog plati!

Odborova seja „Slovenske Šolske Matice“ bo v nedeljo, dne 24. t. m.

V „**Učiteljski tiskarni**“ postavljajo ta teden dva nova, moderna, velika stroja; zdaj bo imela naša tiskarna 5 strojev; opremljena je tudi z najmodernejšimi črkami vsakovrstne velikosti.

„**Domače ognjišče**“. Tretja številka bo izšla s prav zanimivo vsebino za praznike. Tovariši in tovarišice, pridobivajte „Domačemu ognjišču“ novih naročnikov!

Tudi 3. štev. „**Popotnika**“ ima zamudo zaradi obilega dela v tiskarni. Cenjene naročnike prosimo, da oprostite to zamudo. Skrbeli bomo, da nadaljne številke izidejo pravočasno. L. Jelenc, predsednik Zaveze.

Razstava „Dete“ (Das Kind) bo meseca aprila, majain junija t. l. na Dunaju. Pokroviteljstvo razstave je prevzel nadvojvoda Ferdinand Karel. Zbirniškemu komiteju načeluje dvorni svetnik prof. dr. Teodor Escherich. V častnem komiteju — blizu 300 oseb — so najodličnejši Dunajčani. Damskemu komiteju načelujeta kneginji H. in A. Liechtenstein. Pri razstavi bodo sodelovale tudi vnanje države, ki so že določile svoje zastopnike. Vse priprave kažejo, da bo podala razstava popolno sliko, kar se je storilo do zdaj za varstvo otrok in oskrbo mladine. Za znanstvene namene, za javne zavode, bolnišnice, vzgojevalnice in za dobrodelna društva za otroke je določenega 10.000 m prostora. Toliko prostora je namenjenega tudi za industrijo, za živila in hrano, za obleko in perilo, za instrumente in igrače otrok. V sredini razstave bo stal blizu 400 m prostoren odet za otroške igre, ki se bodo izvajala vsak popoldan. Razstava bo imela te-le oddelke: 1. Varstvo dojenčkov, 2. obleka, 3. hrana, 4. otroška soba, 5. negovanje zdravja, 6. šola in zavod, 7. statistika, 8. deška in dekliška naobrazba, 9. varstvo otrok, 10. umetnost v otroškem življenju, 11. sport in igre, 12. slovstvo, 13. industrija, 14. živila. Ravnateljstvo razstave na Dunaju, II. Pratersstrasse 60.

I. avstrijskega kongresa v varstvo otrok na Dunaju so se udeležili s Kranjskega gg.: deželni šolski nadzornik Levčec kot zastopnik dež. vlade in dež. šolskega sveta, kanonik Kalan kot zastopnik knezošk. ordinarijata, kurat Šega kot delegat dež. odbora, deželni sodni svetnik Kavčnik in sodni tajnik Milčinski kot odposlanca dež. sodišča, dež. sodna svetnika in sodna predstojnika Ferik in Višnikar in okrajni sodniki doktor Doljan, dr. Begali in Šturm. — V zvezi s kongresom v varstvo otrok je razstava „Das Kind“, ki se bo pa otvorila šele prihodnji mesec. To razstavo si bo ogledal o binkoštnih počitnicah tovariš J. Dimnik iz Ljubljane.

Iz deželnega šolskega sveta v Ljubljani. Seja dne 28. februarja t. l.: Za nadučitelja v Hotedršci je imenovan Fran Musar, dosedaj učitelj v Marijinem dolu, za definitivne učitelje,

oziroma učiteljice pa Amalija Hinkova v Sodražici, Ema Miseljeva v Starem trgu, Josip Kobal v Dolenji vasi, Ivan Mercina na Slapu, Andrej Kenič na Ostrožnem brdu, Franja Vilharjeva v Šembijah, Albin Stritar v Postojni, Olga Tomšič v Trnovem in Julijana Kalinova v Erzelju — vsi na dosedanjih službenih mestih. Učiteljica Franja Mikčeva je premeščena iz Dragatusa v Begunje pri Cerknici. Vpokojena sta učiteljica Franja Furlan-Erzenova na Vrhniki in učitelj Martin Tratnik v Postojni. — Imenovanje dr. J. Menceja na realki v Idriji je potrjeno. — V Gornjem Ležečem se ustanovi ekskurzndna šola. V Bukovščici enorazrednica, šola pri Šmarjeti se razširi v trirazrednico, ona v Krašnji pa v dvorazrednico.

Usposobljenostne preizkušnje za občne ljudske in meščanske šole pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani se prične v ponedeljek, dne 29. aprila 1907, ob osmih zjutraj, na c. kr. učiteljsku. Prošnje za pripust k tem izkušnjam je po predpisanem službenem potu vložiti pravočasno, da bodo najkasneje do 20. aprila dostavljene ravnateljstvu izpraševalne komisije.

Z Iga nam poročajo: Prvi roditeljski sestanek je bil dne 17. t. m. ob 3. uri pop. v šolskem poslopju. Tovariš nadučitelj Fr. Ks. Trošt je pozdravil navzoče starše, zlasti pa matere, ki so se udeležile sestanka v tako obilnem številu — do 80 mater in 20 očetov. — Poudarjal je veliko važnost takih sestankov, pri katerih pridejo roditelji v zvezo z učitelji, kar bo koristilo gotovo njihovim otrokom. Potem je predavala tovarišica Jerica Zemljanova o temi „Otroci naši biseri — čuvajmo jih!“ Navzoči so poslušali predavanje s pozornostjo in veliko navdušenostjo, kar je najboljši dokaz, da je tudi preprosto ljudstvo dovzetno za vse, kar se tiče njihovih ljubljencev, njihovih otrok. Nadučitelj se zahvali za predavanje in priporoča staršem, naj ljubijo svoje otroke, zakaj — kakor so slišali v predavanju — je za dobro vzgojo prvi pogoj: velika, požrtvovalna ljubezen do onih, ki so jim izročeni, ter govoril o šolskih zamudah in snagi otrok. Tovarišica E. Jamskova je priporočala staršem, naj pošiljajo otroke k ženskim ročnim delom. Tovariš nadučitelj Trošt povabi k zaključku starše na šolsko veselico, ki bo 14. aprila s predstavo igre: „Štirje letni časi“. Gospa A. Minattijeva se zahvali v imenu mater za predavanje in prosi, da bi se taki sestanki vršili še večkrat, na kar navzoči burno pritrdijo.

1897—1907. Podpisani, pooblaščen od ad hoc sestavljenega odbora, vljudno vabi vse tovariše, ki bi imeli čas in veselje, k pogovoru glede morebitnega sestanka ob priliki desetletnice. Ker so v sredo, t. j. 27. t. m., zborovanja različnih učitelj. korporacij, zato se mi zdi ta dan za zgoraj omenjeni pogovor najpripravejši. Sestanek bodi v hotelu „Pri južnem kolodvoru“ ob 11. dopoldne. Tudi drugi tovariši dobro došli! Emil Adamič.

Dobrel. Po vsem šolskem okolišu Velikigaber so se v drugi polovici meseca februarja počeli pojavljati med šolsko mladino dobrel, ki se sedaj vedno bolj širijo in je zaradi tega obisk šole jako nereden in pouk prav znatno opoviran.

Tretji roditeljski večer priredi krško učiteljstvo dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer. Vzpored: 1. J. Magerl: Potovanje okolo sveta. Poljudno-poučno, s 50 skioptičnimi slikami združeno predavanje. — 2. A. Romih-Schmüdinger: O dekliški vzgoji.

V „**Omladini**“ čitamo: Znani „vzgojitelj“ Gerstner na ljubljanskem učiteljsku še ne miruje. Vedno še obklada gojence z že znanimi psovki. Poleg tega se izraža tako žaljivo o gojencih, da moramo opozoriti slovensko javnost na tega „olikanega“ moža. Bekel je pred kratkim: „Sie sind alle nicht soviel wert, dass ich auf Sie spucken würde“. Skrajni čas je že, da se pokaže temu človeku pot z zavoda. Slovenci smo zelo potrpežljivi ljudje, a takih nesramnosti si ne pustimo dopasti. — Tako „Omladina“. Poklicana šolska oblast mora poskrbeti, da se imenovanemu pedagogu onemogoči vsako pljuvanje po ljubljanskem učiteljsku.

Prijateljski razgovor staršev z učitelji o vzgoji otrok priredi vodstvo ljudske šole v Št. Vidu pri Ljubljani dne 25. t. m. popolne po cerkvenem opravilu v šoli. Starši šolskih otrok so povabljeni s posebnimi vabilii.*

*) Taka vabila za šole na deželi, kjer morejo biti prijateljski razgovori skoraj le ob nedeljah in praznikih popoldne po cerkvenem opravilu, tina v kalogi „Učit. tiskarna“. Uredn.